

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LÊ THAO GIANG

**NGHIÊN CỨU HOẠT ĐỘNG SINH KẾ
CỦA ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI
HUYỆN THÔNG NÔNG - TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÊ THAO GIANG

**NGHIÊN CỨU HOẠT ĐỘNG SINH KẾ
CỦA ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI
HUYỆN THÔNG NÔNG - TỈNH CAO BẰNG**

Chuyên ngành: Phát triển Nông thôn

Mã số: 60.62.01.16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Đình Hòa

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này do chính tôi thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Bùi Đình Hòa

Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa hề được công bố hoặc sử dụng.

Các thông tin trích dẫn trong luận văn này đã được chỉ rõ nguồn gốc. Nếu sai tôi xin chịu trách nhiệm hoàn toàn.

Thái Nguyên, tháng   năm 2016

Tác giả luận văn

Lê Thao Giang

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành khóa luận này trước tiên tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu nhà trường, Phòng quản lý sau đại học, cảm ơn các thầy cô đã truyền đạt cho tôi những kiến thức quý báu trong suốt quá trình học tập tại trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên.

Trong thời gian thực tập tôi đã nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cơ quan, tổ chức và cá nhân. Trước hết, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Bùi Đình Hòa, người đã trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi tận tình trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành khóa luận.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của ủy ban nhân dân các xã Đa Thông, Bình Lãng, Cần Nông cùng toàn bộ các hộ gia đình đã giúp đỡ tôi trong quá trình điều tra thực hiện luận văn.

Cuối cùng tôi xin bày tỏ sự biết ơn tới gia đình, người thân và bạn bè đã động viên, chia sẻ để tôi hoàn thiện luận văn này.

Trong quá trình nghiên cứu mặc dù đã cố gắng hết sức nhưng vì những lý do chủ quan và khách quan cho nên khóa luận không tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế. Vì vậy tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của thầy cô và các bạn học viên để đề tài của tôi được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng   năm 2016

Tác giả luận văn

Lê Thao Giang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Ý nghĩa của luận văn	3
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1. Khái niệm về sinh kế	4
1.1.2. Sinh kế bền vững	5
1.2. Cơ sở thực tiễn	15
1.2.1. Tình hình nghiên cứu hoạt động sinh kế tại một số nước trên Thế giới	15
1.2.2. Tình hình nghiên cứu hoạt động sinh kế tại Việt Nam	18
1.2.3. Những vấn đề liên quan tới hoạt động sinh kế của đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Thông Nông tỉnh Cao Bằng	23
Chương 2 NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	24
2.1.1 Đối tượng nghiên cứu	24
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	24
2.2. Nội dung nghiên cứu	24
2.3. Phương pháp nghiên cứu	24
2.3.1. Các câu hỏi nghiên cứu của đề tài	24
2.3.2. Phương pháp nghiên cứu	24
Chương 3 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	30
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng ..	30

3.1.1. Điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên	30
3.1.2. Thực trạng phát triển kinh tế xã hội	33
3.1.3. Thực trạng kết cấu hạ tầng	38
3.2. Đánh giá các nguồn lực sinh kế của đồng bào dân tộc thiểu số tại 03 xã của huyện Thông Nông	43
3.2.1. Nguồn lực con người	43
3.2.2. Nguồn lực tự nhiên	46
3.2.3. Nguồn vốn xã hội	52
3.2.4. Nguồn vốn vật chất	57
3.2.5. Nguồn vốn tài chính	59
3.3. Thực trạng các hoạt động sinh kế của đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Thông Nông	61
3.3.1. Hoạt động sản xuất nông nghiệp	62
3.3.2. Hoạt động sản xuất phi nông nghiệp	66
3.3.3. Kết quả sinh kế của người dân	67
3.4. Đánh giá thực trạng sinh kế rút ra những ưu, nhược điểm của các hoạt động sinh kế	71
3.4.1. Hoạt động trồng trọt	71
3.4.2. Hoạt động chăn nuôi	72
3.4.3. Hoạt động lâm nghiệp	73
3.5. Giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả các hoạt động sinh kế bền vững	74
3.5.1. Quan điểm, Phương hướng	74
3.5.2. Giải pháp cụ thể	74
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
1. Kết luận	90
2. Kiến nghị	91
TÀI LIỆU THAM KHẢO	93
PHỤ LỤC	96

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

DFID	: Vụ Phát triển Quốc tế Anh
GTSX	: Giá trị sản xuất
PRA	: Đánh giá nông thôn có sự tham gia
RRA	: Đánh giá nhanh nông thôn
THCS	: Trung học cơ sở
THPT	: Trung học phổ thông

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Tình hình sử dụng đất đai huyện Thông Nông giai đoạn 2013-2015	30
Bảng 3.2: Kết quả sản xuất kinh doanh của huyện Thông Nông giai đoạn 2013-2015	34
Bảng 3.3: Dân số và lao động huyện Thông Nông giai đoạn 2013-2015	37
Bảng 3.4: Cơ sở giáo dục huyện Thông Nông năm 2013-2015.....	40
Bảng 3.5: Cơ sở hạ tầng ngành y tế huyện Thông Nông	40
Bảng 3.6: Tình hình nhân khẩu lao động của các hộ điều tra	44
Bảng 3.7: Một số chỉ tiêu về chủ hộ của các hộ điều tra năm 2016.....	45
Bảng 3.8: Hiện trạng đất đai bình quân của các hộ điều tra tại 3 xã của huyện Thông Nông	47
Bảng 3.9: Tỷ lệ hộ gia đình gặp khó khăn về nguồn nước cho sinh hoạt và sản xuất	49
Bảng 3.10. Quy mô đất đai bình quân sử dụng của các hộ gia đình dân tộc thiểu số (m ²)*	52
Bảng 3.11. Đánh giá quan hệ xã hội của đồng bào dân tộc thiểu số ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng (%).....	53
Bảng 3.12. Hỗ trợ của các tổ chức đoàn thể địa phương	54
Bảng 3.13. Hỗ trợ của chính quyền và khuyến nông	55
Bảng 3.14. Tiếp cận các dịch vụ xã hội của đồng bào dân tộc thiểu số	56
Bảng 3.15. Tình hình nhà ở bình quân của các hộ điều tra.....	58
Bảng 3.16: Tài sản trung bình của hộ điều tra huyện Thông Nông.....	59
Bảng 3.17. Tiết kiệm trung bình của hộ gia đình dân tộc thiểu số 5 năm gần đây	60
Bảng 3.18: Diện tích cây trồng của hộ điều tra huyện Thông Nông	62
Bảng 3.19: Tình hình chăn nuôi gia súc, gia cầm của các hộ điều tra.....	64

Bảng 3.20: Tình hình thu nhập từ rừng của các hộ điều tra.....	66
Bảng 3.21: Chi phí trung bình cho sản xuất nông nghiệp, phi nông nghiệp của các hộ điều tra tại 3 xã.....	68
Bảng 3.22: Trung bình GTSX của các hộ điều tra tại 3 xã của huyện Thông Nông.....	69
Bảng 3.23: Thu nhập trung bình từ nông nghiệp của hộ	70
Bảng 3.24: Thu nhập bình quân của hộ điều tra tại 3 xã của huyện Thông Nông.....	70

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Khung sinh kế bền vững	6
Hình 1.2: Nguồn vốn sinh kế	8